

GRADSKI MUZEJ
POŽEGA

BRANKO RUŽIČ

— izložba skulptura —

POŽEGA, rujana 2014.

GRADSKI MUZEJ
POŽEGA

BRANKO RUŽIĆ

— izložba skulptura —

POŽEGA, rujan 2014.

VELIKA IZLOŽBENA DVORANA
GRADSKOG MUZEJA POŽEGA

Branko Ružić, rođenjem Brođanin (1919. - 1997.), donacijom svoga djela i donacijama svojih prijatelja po kistu i dljetu temeljito je izmijenio kulturni obzor grada Slavenskog Broda. Kiparska i slikarska zbirka u postavu Galerije „Ružić“ najvažnija je zbirka nacionalne suvremene umjetnosti u ovom dijelu Hrvatske i stvorila je temelj nove gradske kulturne institucije. U vrijeme kada je osnovana 1995. godine Galerija umjetnina grada Slavenskog Broda bila je najmlađa galerijska ustanova u kojoj su formirane slijedeće ustrojbene jedinice: Zbirka Ružić, Donacija Dragutina i Jele Tadijanović, Kabinet akvarela, Zbirka moderne i suvremene hrvatske umjetnosti, Zbirka zavičajnika, Odjel dječjeg likovnog stvaralaštva i Multimedijalni centar. Stalni postav Zbirke Ružić otvoren je za javnost u lipnju 2004. godine, a Dom Dragutina i Jele Tadijanović sa postavom pjesnikove ostavštine gradu Slavenskom Brodu, otvoren je za javnost 2009. godine u prizemlju Palače Horvat u Starčevićевой ulici broj 8. Postav sadrži Tadijanovićevu knjižnicu, arhivalije, umjetnine i namještaj koji je u cijelosti prenesen sa pjesnikove zagrebačke adrese u Gajevoj ulici broj 2a, gdje je proveo najveći dio svoga života. Akvarelistička kolonija „Sava“ koja se u Slavenskom Brodu organizira već 35 godina sa fundusom koji obuhvaća cijelo to prošlo razdoblje, stvorila je uvjete za osnivanje Kabineta akvarela sa više od 1000 radova na papiru uz nešto grafičkih listova brojnih hrvatskih autora koji su boravili na ovoj koloniji i donirali svoja djela za ovaj najdugovječniji likovni projekt u Slavenskom Brodu i među najdugovječnijim i u Hrvatskoj. Ideja o koloniji potekla je od Predraga Golla, prvog ravnatelja Galerije umjetnina, a njen organizator i dobri duh kolonije bio je slikar Krunoslav Kern (1935. - 1992.) vrstan akvarelist koji je „Savu“ vodio dvanaest godina. Zbirka koju posjeduje Kabinet nije zaokružena cjelina već ona raste i nadopunjuje se radovima s novih saziva kolonije. Ova jedinstvena zbirka ključna je za ozbiljno bavljenje suvremenim hrvatskim akvarelom. Odjel dječjeg likovnog stvaralaštva sakuplja dječje likovne radove i veže se za lokalnu manifestaciju „U svijetu bajki Ivane Brlić Mažuranić“. Galerija umjetnina grada Slavenskog Broda raspolaže sa nekoliko izložbenih prostora: Izložbeni prostori Likovnog salona „Vladimir Becić“ na glavnom gradskom trgu i Izložbeni prostor Galerije „Ružić“ u Zapadnom kavaliru brodske Tvrđave, priznati su izložbeni prostori, a po potrebi se koriste i dva prostora u sklopu Doma Dragutina i Jele Tadijanović nedaleko Trga Ivane Brlić Mažuranić. Izložbena aktivnost Galerije uključuje projekte koje koncipiraju galerijski odjeli i kustosi njenih zbirki. Prioritet u definiranju izložbene djelatnosti pripada protagonistima suvremene umjetničke scene koji su zastupljeni sa svojim radovima u zbirci Ružić, odnosno autori koje je Branko Ružić odabrao za svoju zavičajnu galeriju. Multimedijalni centar u sklopu naše institucije, promovira autore koji svoj rad baziraju na novim vizualnim medijima (film, video, fotografija, itd.). Galerija umjetnina grada Slavenskog Broda uspostavljanjem suradnje s nizom drugih ustanova u kulturi diljem Hrvatske nastoji, jer ima obavezu, prezentirati svoj bogati i značajni fundus kad god se za to ukaže prilika. To čini već dugi niz godina, stoga nas veseli i ovaj zajednički projekt, ovaj put sa kolegama iz Gradskog muzeja Požega povodom izložbe radova Branka Ružića. Ova suradnja još je jedna u nizu sa vašom ustanovom i vjerujem da će ih biti još puno.

Branimir Pešut, ravnatelj
Galerije umjetnina grada Slavenskog Broda

2. RAČKI

3. MATO BENKOVIĆ

1. OTAC

5. DALI

4. BISERKA

O GALERIJU RUŽIĆ I SUVREMENICI

Činjenica da je veliki hrvatski kipar Branko Ružić rođen u Slavonskom Brodu, urodila je njegovom odlukom da rodnom gradu pokloni veliki dio svog umjetničkog opusa, ali i ponajbolja djela hrvatskih kipara i slikara, Ružićevih suvremenika i time grad Brod učinila nezaobilaznom postajom u umjetničkom itineraru Hrvatske.

28. listopada 1993. u Gradskom poglavarstvu grada Slavanskog Broda svečano je potpisan Ugovor o donaciji Branka i Julije Ružić Gradu Slavonskom Brodu. Sam autor piše: „Galerija Ružić u Slavonskom Brodu donacija je Branka i Julije Ružić. To je poklon gradu, koji je toliko stradao, u kojem sam rođen, a supruga Julija provela dio djetinjstva i školovanja“. Donacija se sastoji od tristotinjak skulptura i slika iz svih razdoblja Ružićevog umjetničkog opusa, ali i od radova Ružićevih suvremenika, stotinjak velikih hrvatskih kipara i slikara.

Kada je 1994. Baroknu tvrđavu Brod hrvatska država predala na upravu i korištenje gradu Slavonskom Brodu, ali ne na način da ona postane konzervirani spomenik prošlosti, nego živa jezgra grada, odlučeno je i da se buduća galerija Ružić smjesti u prostorima Tvrđave. Time je stvoren odgovarajući arhitektonski okvir za smještaj i prezentaciju ove dragocjene zbirke suvremene hrvatske umjetnosti. Nakon opsežnih radova na uređenju, deset godina poslije, Galerija Ružić je svečano otvorena u utorak, 14. svibnja 2004. godine u 12 sati.

U ovih 1800 kvadratnih metara zaštićenog kulturnog dobra svoje je trajno mjesto našla i reprezentativna zbirka stotinjak djela eminentnih domaćih umjetnika, kipara i slikara. Među stoljetnim zidinama zapadnog kavalira ove, nekada vojne utvrde, u njegovoj unutrašnjosti podijeljenoj dvoranama zvanima kazamati, izranjaju skulpture istinskih umjetničkih veličina poput Dušana Džamonje, Šime Vulasa, Vladimira Gašparića, Josipa Diminića, Marije Ujević, Slavomira Drinkovića, Vjenceslava Richtera, Ratka Petrića ..., a na katu i ponajbolje iz opusa velikog Branka Ružića. I svaki put kad hodate ovim prostorom, otkrivete prepoznatljiva, a ipak svaki put, nekim detaljem, nova djela. I shvaćate da mnogi autori koji su svoje radove poklonili ovoj galeriji, nažalost, više nisu među nama. I da pred sobom imate neprocjenjiv pregled suvremene kiparske povijesti, istinski hommage polustoljetnoj hrvatskoj kiparskoj priči, u harmoniji s još jednom dragocjenošću – arhitekturom spomeničke baštine.

Dakle, više od pola stoljeća kiparskog stvaralaštva obuhvaćeno je u ovoj zbirci. Promatrajući je, možemo pratiti razvoj hrvatske skulpture u 2. polovici 20. stoljeća, jer su obuhvaćeni svi stilovi i izrazi.

Širina i pluralizam kipara okupljenih u Zbirci Ružić čine ju, slobodno možemo reći, svojevrsnom retrospektivom hrvatske umjetnosti 20. stoljeća i nezaobilaznom postajom onih koji se bave suvremenom skulpturom.

Romana Tekić

Galerija likovnih umjetnosti grada Slavanskog Broda

6. AUTOPORTRET I

7. VALE

8. HANZA

10. AUTOPORTRET S RUKOM

9. VOĆARSKA

BRANKO RUŽIĆ - izložba skulptura

Izložba Branka Ružića organizirana je u Požezi iz više razloga. Akademski kipar, slikar i likovni pedagog, Branko Ružić jedan je od najznačajnijih suvremenih likovnih umjetnika, Slavonaca, koji je za svoje skulpture koristio tipičan slavonski materijal – drvo. Ljepotu i kvalitetu ovog podatnog materijala razvijao je kroz različite uzore, a jedan od njih je i skulpturalna plastika srednjovjekovnog benediktinskog samostana na Rudini kraj Požege, što se može prepoznati i na nekim skulpturama koje su izložene na ovoj izložbi. Idejom uklapanja svojih djela u prirodu javio se 1961. godine i na natječaj za spomenik u Kamenskoj, gdje mu je djelo bilo otkupljeno u visini treće nagrade, jer se suprostavio propozicijama natječaja. Njegove skulpture bile su izložene 1985. godine s djelima Vanje Radauša na izložbi u požeškom muzeju. I konačno, Ružić je inicirao u nacionalnim razmjerima iznimnu ideju o stvaranju zajedničke galerije suvremenih hrvatskih likovnih umjetnika. Njegova zamisao nastala je u ateljeu u Voćarskoj ulici u Zagrebu, a realizirana u zbirci „Ružić i suvremenici“ u brodskoj Galeriji likovnih umjetnosti. Konceptijski je značajnu ulogu imao prostor monumentalne barokne tvrđe, koju je hrvatska država dala gradu Slavanskom Brodu za prostor Galerije Ružić. Ovaj izložbeni kompleks tvrđe takav je, kakvog bi ga osmislio i Ružić - impozantna vanjština koja otkriva isto takvu unutrašnjost, vrijedna umjetnička djela.

Oslanjajući se najprije na dječje spoznaje u limarskoj radionici svoga djeda, gdje se upoznao s raznovrsnim alatom, koji je kasnije koristio i u svom ateljeu, zatim sigurno i na djedovu domišljatost, u kojoj je kao kod svakog dobrog majstora bilo vjerojatno i nekog umjetničkog dara, Ružić se hrabro i s ambicijama otisnuo u svijet suvremene umjetnosti. Budući da ga je mnogo toga zanimalo počeo je studirati arhitekturu, povijest umjetnosti, a zatim i književnost, da bi se nakon svega, upoznavši djela čuvenog Michelangela, odlučio za kiparstvo.

Kiparstvo je na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu učio kod najboljih hrvatskih kipara u kamenu, Ive Lozice i Frane Kršinića. Uz njih je upoznao bit vanjske forme kroz skulpturu Dalmacije, vrijednost jednostavnog izraza i značaj materije, koja je bliska kiparevu podneblju. Naredni upisani studij slikarstva kod prof. Marina Tartaglie na ALU, dalo je Ružićevim skulpturama novu dimenziju. Tartaglia ga je naučio da je bit likovnog izraza zapravo u unutrašnjosti koja se izražava na vanjštini. Nakon studija, dobivši stipendiju, posjećuje monumentalni Stonehenge u Engleskoj, ali se oduševljava malim skulpturama Henrya Moorea u njegovu ateljeu u Londonu. Sedam godina istraživao je slikarstvo da bi se ponovo vratio kiparskom izrazu, a ovom prethodnom vraćao se tek povremeno.

Kako su mu različita likovna iskustva omogućila prepoznavanje vrijednosti likovne pedagogije, mogao je ono najbolje naučeno prenijeti najprije na djecu, a onda i na svoje studente na ALU, napisavši 1960. godine knjigu „Djeca crtaju“ koja je danas već i raritet. Kroz rad s djecom Ružić je usvojio nešto vrlo važno. Bila je to sloboda koju je zamjećivao kod dječjeg izraza i sloboda koju je prepoznao kod primitivne umjetnosti. Uz to, shvatio je da upravo ova slobodno oblikovana djela imaju ljepotu nedovršenosti, kao prepoznatljiva oznaka njegovih skulptura.

Ono čemu je Ružić konstantno težio, bilo je traženje sklada oblika i prostora. Težeći iskonskom, izvornom, dječjem i konačno, ljudskom oblikovanju, u prirodnom materijalu, Ružić se rješavao nebitnog. On je svijet promatrao poput filozofa, radio poput kipara, a osjećao poput djeteta. U njegovom, rekli bismo prirodnom izrazu, značajno mjesto ima kroki skulptura. Živa, a time i zanimljiva materija, s početnom svježinom nezavršene skulpturalne skice, čini se ponekad kao da ju je Ružić lukavo osmislio. Ona je poput neke strukturirane mjere, koja je namjerno oblikovana kao zanatska „nehajnost“ ili dječja igra.

Bit Ružićeva rada je njegova zamisao - da je sve skulptura. Za njega je oblik neotkloniv fizički uvjet likovne vizije. Po njemu znamo da postojimo, da jesmo. Ono iznutra, u materiji je duša, karakter, koju sagledavamo na površini i koja skulpturu održava u životu. Ovaj stav koji Ružić ima u pristupu skulpturi, imali su srednjovjekovni kipari, koji drže da su oči ogledalo duše i da se na vanjštini odražava unutrašnji život.

Djela Branka Ružića prezentirana su na izložbi po temama. One su u njegovu stvaralaštvu različite, ali po njemu, jednako vrijedne. Posebno je značajna portretna plastika, gdje se Ružić prepoznaje kao dobar psiholog, naglašavajući karakter portretirane osobe. Zatim, tu su skulpture životinja, koje ga otkrivaju kao izvrsnog animalistu, te figuralne kompozicije, koje odaju Ružićev dar za komponiranje, osjećaj za ravnotežu skulpturalne mase u prostoru. Zanimljivu cjelinu čine sakralna i ona filozofsko osmišljena djela, te oblikovana pojava poput kiše, koja se u skulpturi vrlo rijetko prikazuje.

Ipak, ono što odlikuje Ružićevo stvaralaštvo je sam život oblika u drvu, koji kipar s lakoćom stvara. Dah iskonske snage koja priziva život slavonske šume i šumskih močvara žive kod Ružića i danas, kao što su u prapovijesti živjeli kameni blokovi Stonehengea ili srednjovjekovna skulptura s Rudine. U njegovoj skulpturi susreće se moderna umjetnost s arhaičnošću, premošćujući vrijeme kako je to Ružić u materiji svojih skulptura zamišljao. Sirovo i grubo, namjerno nedovršeno djelo pod njegovom rukom živi. Unutrašnja i vanjska snaga usklađena je kiparevim urođenim smislom za komponiranje. U oslobađanju onog nebitnog iz života materije, koju nalazimo i u skulpturama Michelangela, udahnuje se život, ali ne s mukom, nego s blagim hedonističkim zadovoljstvom i prostodušnošću, u kojoj prepoznajemo ne samo kipara Branka Ružića nego i Ružića Slavonca.

Lidija Ivančević Španiček
Gradski muzej Požega

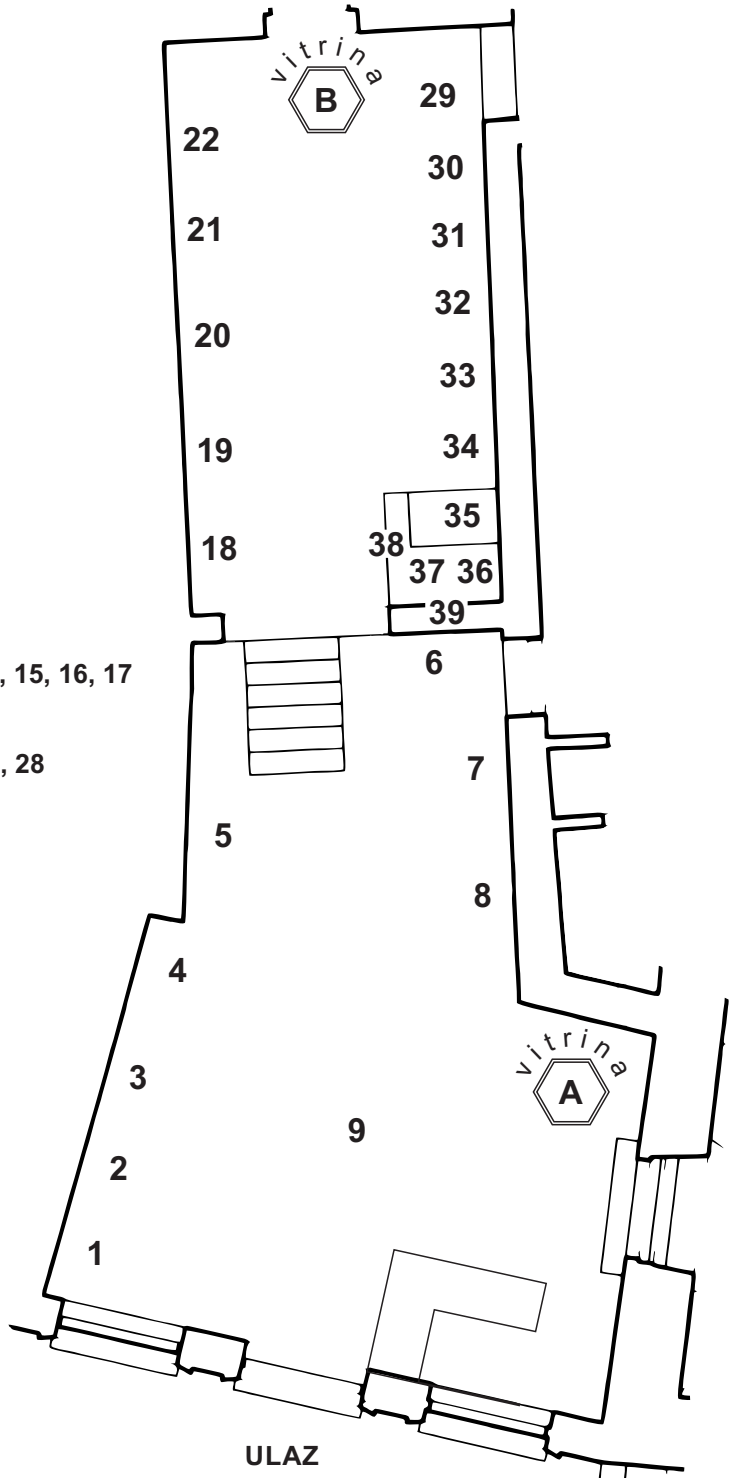

1. OTAC, 1956, vis. 20 cm
2. RAČKI, 1975, drvo, vis. 35 cm
3. MATO BENKOVIĆ, 1975, drvo, vis. 41 cm
4. BISERKA, 1975, drvo, vis. 36 cm
5. DALI, 1988, drvo, vis. 33 cm
6. AUTOPORTRET I, 1971, drvo, vis. 30 cm
7. VALE, 1993, drvo, vis. 36 cm
8. HANZA, 1975/76, drvo, vis. 30 cm
9. VOČARSKA 76, 1975, drvo, vis. 57 cm
10. AUTOPORTRET S RUKOM, 1986, bronca, vis 6 cm
11. TARTAGLIA 1974, bronca, vis. 16 cm
12. JORDAN, 1974, bronca, vis. 14 cm
13. STANČIĆ, 1986, bronca, vis. 9 cm
14. DJECA I SUNCE, 1970, aluminij, vis. 12 cm
15. JA ANĐEL, 1988, bronca, vis. 10,5 cm
16. LJUBAVNICI, 1989, papir, vis. 38 cm
17. ADAM I EVA, 1990, bronca, vis. 14 cm
18. KONJ, 1959, bronca, vis. 38 cm
19. GRBAVI BIK, 1978, drvo, duž. 44 cm
20. KRAVA NA SJENIKU, 1979, drvo, vis. 51 cm
21. BOŠKARINI, ISTARSKI VOLOVI, 1977, bojena bronca, duž. 6 cm
22. KIŠA U ROVINJU, 1991, papir, vis. 48 cm
23. PTICE NA ŽICI, 1971, bronca, duž. 42 cm
24. RIBARENJE, 1982, bronca, vis. 15,5 cm
25. GLADNA PTICA, 1976, aluminij, vis. 12 cm
26. MAJMUNI, 1979, bronca, vis. 10 cm
27. MAČKE, 1984, bronca, vis. 13 cm
28. KOKOŠ, 1957, bronca, vis. 37 cm
29. LJUBAVNICI, bronca, vis. 10 cm
30. BJR 1987, drvo, vis. 68 cm
31. ZAGRLJENI, 1988, drvo, vis. 35 cm
32. LIMAR, 1960, drvo, vis. 28 cm
33. RUKA, 1985, terakota, vis. 26 cm
34. KAFKA I, 1989, papir, vis 88 cm
35. DALJ II, 1993, papir, vis. 60 cm
36. POSLJEDNJA VEČERA, 1989, papir, duž. 73 cm
37. SAM (skica), 1991., drvo, vis. 29 cm
38. PADANJE POD KRIŽEM, 1993, papir, duž. 54 cm
39. KRIŽ, 1994, papir, vis. 51 cm

vitrina A
10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17

vitrina B
23, 24, 25, 26, 27, 28

BIOGRAFIJA

BRANKO RUŽIĆ rođen je 4. ožujka 1919. godine u Slavanskom Brodu. Majka Branka i otac Antun osim njega imali su još tri kćeri. Djetinjstvo je proveo u Novskoj u limarskoj radionici djeda limara. Školovao se u Vinkovcima (1925. – 1940.), gdje je zapažen njegov crtački dar. U Zagrebu je 1940. godine upisao arhitekturu, povijest umjetnosti, a zatim oduševljen djelima Michelangela kiparstvo na Akademiji likovnih umjetnosti (1940. – 1944.) gdje je i diplomirao u klasi majstora kiparstva u kamenu Ive Lozice i Frane Kršinića. Studij slikarstva na ALU završio je kod akademskog slikara Marina Tartaglie (1944. – 1948), a usporedno i grafiku (1945. - 1948.) kod Tomislava Krizmana.

Udruženje likovnih umjetnika Hrvatske (ULUH) u Zagrebu dalo mu je atelje u Voćarskoj ulici broj 76, gdje je radio do kraja svoga života. Svoju prvu izložbu organizirao je u Vinkovcima 1951. godine. S umjetnošću Etruščana upoznao se na putovanju po Italiji. Zaposlio se 1953. kao profesor na Učiteljskoj školi u Zagrebu. Potaknut spoznajom o vrijednosti slobode dječjeg likovnog izraza, napisao je 1958. godine priručnik za učitelje, nastavnike likovnog odgoja i roditelje „Djeca crtaju“. Deset godina nakon studija kiparstva i slikarstva došao je u stvaralačku krizu zbog osjećaja „neslobodne slobode“ u umjetnosti i prava na „četverokutni okvir“, odnosno „zatvorenu kutiju“. U krizi mu je oslonac bio fra Crnković, gvardijan samostana u Šarengradu. Branko Ružić se 1955. opredijelio za kiparstvo. Nakon toga radi skulpturu „Otac“, koju je smatrao svojim prvim kiparskim djelom. 1959. godine dobio je stipendiju za London, upoznao Stonehenge i male skulpture Henrya Moorea u njegovom ateljeu, čime je ostao zadivljen. Iste godine organizirao je svoju prvu samostalnu izložbu u Salonu ULUH-a u Zagrebu. Idejom uklapanja svojih djela u prirodu javio se 1961. godine na natječaj za spomenik u Kamenskoj, gdje mu je djelo otkupljeno u visini treće nagrade jer se suprotstavio propozicijama natječaja. Na poziv Vanje Radauša, dekana Akademije, 1961. godine prihvatio je mjesto docenta kiparstva ALU. Za života je Branko Ružić imao više od 60 samostalnih izložbi, 9 djela javno su mu izložena u prostoru, a za 17 je dobio nagrade u Hrvatskoj i inozemstvu. Darovnim ugovorom 1995. godine, Branko Ružić i njegova supruga Julija Ružić, poklanjaju 410 umjetničkih djela gradu Slavanskom Brodu. U osnovanoj Galeriji umjetnina grada Slavanskog Broda posebnu cjelinu čini postav „Galerija Ružić i suvremenici“ autora Mladena Pejakovića koji je napisao monografiju Branka Ružića, objavljenu 1996. godine.

Branko Ružić umro je 27. studenog 1997. godine u Zagrebu, ali sa svojom idejom okupljanja hrvatskih likovnih umjetnika u zajedničkoj zbirci koja i danas traje u „Galeriji Ružić i suvremenici“, ispunio je svoj san. Ova idejom, djelima i prostorom izuzetna slavonska galerija otvorena je za javnost 2004. godine nakon obnove za nju predviđenog prostora monumentalne brodske tvrđe.

II. TARTAGLIA

13. STANČIĆ

12. JORDAN

14. DJECA I SUNCE

15. JA ANĐEL

16. LJUBAVNICI

17. ADAM I EVA

18. KONJ

19. GRBAVI BIK

20. KRAVA NA SJENIKU

22. KIŠA U ROVINJU

21. BOŠKARINI,
ISTARSKI VOLOVI

23. PTICE NA ŽICI

24. RIBARENJE

26. MAJMUNI

25. GLADNA PTICA

27. MAČKE

28. KOKOŠ

29. LJUBAVNICI

30. BJR

31. ZAGRLJENI

33. RUKA

32. LIMAR

34. KAFKA I

39. KRIŽ

35. DALJ II

36. POSLJEDNJA VEČERA

37. SAM

38. PADANJE POD KRIŽEM

IMPRESSUM:

Izdavač:
GRADSKI MUZEJ POŽEGA

Za izdavača:
MAJA ŽEBČEVIĆ MATIĆ

Predgovor:
BRANIMIR PEŠUT
ROMANA TEKIĆ

Autorica izložbe i kataloga:
LIDIJA IVANČEVIĆ ŠPANIČEK

Lektura i korektura:
TATJANA PAJKR ENGELMANN

Priprema i oblikovanje:
BORIS KNEZ

Naklada:
300 PRIMJERAKA

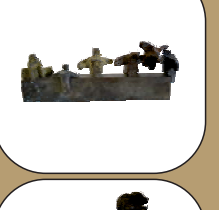
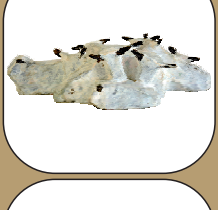
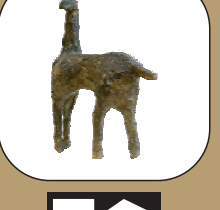
Tisak:
GRAFIKA D.O.O., OSIJEK

POŽEGA, RUJAN 2014.

ISBN 978-953-7838-08-9

9 789537 838089

GRADSKI
MÚZEJ
POŽEGA

